

Inleiding

De vooruitgang in de wereld wordt de komende decennia onder andere bepaald door twee trends: verstedelijking en klimaatverandering. Regeringen, bedrijven, onderzoeksinstituten en andere overheden over de hele wereld zoeken naar handelingsperspectieven met betrekking tot deze trends.

Waar het gaat om mobiliteit, energie, voedsel en watertechnologie speelt Nederland, op mondiaal niveau, een leidende rol. Door internationaal ondernemerschap, een open en innovatieve economie en de natuurlijke positie als 'toegangspoort tot Europa', heeft Nederland deze positie kunnen behouden en verbeteren. Innovatieve bedrijven werken hier elke dag aan en maken daarmee de Nederlandse economie sterker.

De verwachting is:

- dat Nederlandse steden de komende jaren zullen herontwikkelen met bewezen technologie
- dat er totaal verschillende stadsgezichten ontstaan met nieuwe vormen van lokale energie- en voedselproductie, verlichting en watergebruik
- en dat gesloten kringloop en groene energie snel de norm zullen worden.

Daarbij zullen industriële gebieden of verlaten kantoorgebouwen transformeren in plaatsen om te wonen en te werken, met een aantrekkelijke omgeving. Slim en veilig gebruik van big data en efficiënte openbaarvervoersverbindingen binnen en tussen onze grote steden zijn dan hulpmiddelen die worden gebruikt om de economie en de samenleving toekomstbestendig te maken. Daarbij is het belangrijk dat buurten veilige, plezierige en creatieve woon- en werkomgevingen zijn.

De economie zoals wij die nu kennen verschuift naar nieuwe modellen, structuren en zingeving.

Door nauw samen te werken en door het delen van kennis met burgers, uitvinders, kunstenaars, ontwikkelaars, onderzoeks- en kennisinstellingen en bedrijven wordt een slimme samenleving gecreëerd. Het gaat daarbij om technologie die is gevormd door mensen in de samenleving. Het gaat niet zozeer om de verkoop van slimme technologie, maar meer om het ontwikkelen van concepten die een verandering in het gedrag van mensen teweegbrengen.

Het zoeken naar oplossingen voor wereldwijde uitdagingen vereist ook internationale samenwerking; het delen van kennis en natuurlijke hulpbronnen. Met de nationale overheid, een groot aantal Nederlandse bedrijven en een aantal gemeenten was Nederland dan ook vertegenwoordigd op het Smart City Expo World Congress (SCEWC) in Barcelona.

Het jaarlijkse SCEWC in Barcelona is dé ontmoetingsplek voor, bedrijven, ondernemers, startups, steden en kennis- en onderzoekscentra die zich bezig houden met Smart City.

Vanuit RVO werd een delegatie samengesteld van Nederlandse organisaties die actief zijn in de Smart City en ambitie hebben om hun (zakelijke) activiteiten of hun netwerk (internationaal) uit te breiden. Het doel daarbij was om het aanbod en de meerwaarde van Nederlandse organisaties en bedrijven binnen 'Smart City' zo concreet mogelijk te presenteren.

Met de aanwezigheid van de Nederlandse Delegatie op het Barcelona Smart City Expo World Congress worden de inspanningen die zowel het bedrijfsleven als de onderzoekscentra en de overheden leveren extra onderstreept.

Rijswijk

Een van de onderwerpen waarmee gemeente Rijswijk zich, volgens de in 2017 vastgestelde rapportages, wil profileren is 'toegepaste innovatie'. In dat kader trad de gemeente Rijswijk in juni 2017 toe tot het "Nationaal Programma Smart City Living Lab". Sindsdien zijn in 1 wijk en op kleine schaal, allerlei activiteiten ondernomen waarbij innovatieve technologie is toegepast (<https://www.rijswijk.nl/projecten/smartcity>).

Enkele voorbeelden:

- ✓ er zijn sensoren geplaatst voor het meten van luchtkwaliteit en geluid; de informatie die werd gegenereerd was 24/7 toegankelijk voor bewoners van de wijk;
- ✓ een 'drone-bedrijf' heeft in de openbare ruimte getest met het opsporen van zwerfafval. Dit gebeurde in samenwerking met de gemeente en met de fastfoodketen in de buurt;
- ✓ er zijn 'slimme' en 'duurzame' verkeersborden geplaatst;
- ✓ er is een speciale 'belevings- app' voor bewoners geïntroduceerd.

Naast het werken aan de zichtbaarheid van gemeente Rijswijk op breed (bestuurlijk) niveau en de ervaringen in het Smart City living lab, is er een voornemen/wens tot uitbouw van smart city/data gestuurd werken. Ook schrijft de Gemeente Rijswijk mee aan het vervolg op de Nationale Smart City Strategie, de nationale road-map die, in opdracht van MP Rutte, wordt opgesteld en is de Gemeente Rijswijk lid de koplopers-groep van Rotterdam.

De G5 hebben, voor wat betreft de Global Goals, ieder een Goal omarmd; deze goals zijn vervolgens ook weer verbonden aan de Nationale Smart City Strategie. Zo staat Amsterdam voor Circulaire economy, Utrecht voor Health, Den Haag voor Safety and security, Eindhoven voor Mobility en Rotterdam voor Resilience (sustainability). Intussen is hier nog bij gekomen Den Bosch met 'data'. Verzoek vanuit de Stichting Future of Living is aan Rijswijk gevraagd of er bereidheid bestaat om het thema "Inclusiviteit" te trekken.

De activiteiten die werden ondernomen waren niet alleen van invloed op (bewoners van) de betrokken wijk en de samenwerkingsvormen met de gemeente. Door de communicatie óver de activiteiten wordt de gemeente inmiddels steeds vaker benaderd om deel te nemen aan kennisnetwerken en andere aan "Smart City" gerelateerde netwerken en evenementen. Ook denken we momenteel dus na over een verbreding van de aanpak in Rijswijk.

In dat kader heeft de gemeente Rijswijk deelgenomen aan de 2018 editie van het jaarlijkse Smart City Expo World Congress (SCEWC) in Barcelona. Met de ambtelijke ondersteuning van strategisch manager Veiligheid en Bijzondere opdrachten heeft Burgemeester Bezuijen zich, samen met andere bestuurders, influencers, Nederlandse organisaties en bedrijven, in Barcelona ingezet om functionele verbindingen te leggen.

Deze functionele verbindingen met bedrijven en andere overheden zijn gelegd op het gebied van o.a.:

- ✓ datagestuurd werken;
- ✓ cybercrime;
- ✓ de profilering van Rijswijk als plaats om technologische innovaties in praktijk te testen en te brengen;
- ✓ als aantrekkelijke vestigingsplaats met ruimte voor groei;
- ✓ als gemeente met compleet gasloze woonwijk.

Andersom zijn kennis en kansen opgehaald om aanpakken van elders te kunnen introduceren in Rijswijk en is het netwerk verbreed.

Het programma startte op zondagavond 11 november en eindigde op donderdag 15 november.

De zondagavond begon met de aftrap van de delegatieleider, de heer Jorritsma, burgemeester van Eindhoven. Een groot deel van de NL-delegatie was hierbij aanwezig. Op informele wijze werd het programma van de komende dagen aangekondigd. Bestuurders werden gevraagd om gedurende het congres kleinere delegaties te leiden voor de ontvangst van - en bezoeken aan delegaties van andere landen. In de dagen erna werd de uiteindelijke toedeling definitief gemaakt.

De VNG was ook vertegenwoordigd en als lid van de NL-delegatie verantwoordelijk voor het bestuurlijke programma op de maandag. De ochtend van dit programma begon met de formele opening door de heer Jorritsma gevolgd door betoog van de Secretaris Generaal van United Smart Cities, mevrouw Eik. Mevrouw Eik is, vanuit de Verenigde Naties, met UNECE verbonden aan het 'Geneva Charter centre of Excellence' in Wenen.

United Smart Cities is onderdeel van een wereldwijd programma van de Europese Economische Commissie van de Verenigde Naties (Unece) en de Organisatie voor Internationale Economische Betrekkingen (OIER). Het is een platform dat het gebruik van ICT bij steden wil stimuleren om met de inzet van technologie de transitie te maken naar slimme en duurzame steden.

Het platform focust onder meer op applicaties voor 'city science' en de toepassing van IoT, AI, cognitive computing, dataprocesing en blockchain in steden. Het doel van de Verenigde Naties, die dit project initieerden, is om uiteindelijk de hele wereld met elkaar in verbinding te brengen. Startend op microniveau van de straat naar de buurt, de wijk, het dorp, de gemeente, de provincie, het land, Europa en uiteindelijk de wereld. In Nederland was, tot 12 november, een (1) Nederlandse gemeente (Krimpen aan de IJssel) aangesloten op dit programma. Met de G5 vinden de gesprekken om aan te sluiten plaats.

Burgemeester Bezuijzen heeft mevrouw Eik vervolgens ontmoet en samen spraken zij over de mogelijkheid om ergens in de komende periode ook in Rijswijk, voor het college en de gemeenteraad, een toelichting te komen houden over Smart Cities en de ontwikkelingen die, voor wat betreft verbondenheid en opschaling, plaatsvinden of plaats zouden moeten vinden.

Om onderdeel te kunnen worden van dit programma moet een gemeente, om te beginnen, een toets uitvoeren aan de hand van een lijst van ongeveer 160 kpi's. Het gaat om gegevens als hoeveel mensen hebben toegang tot snel internet? Hoeveel mensen hebben toegang tot openbaar vervoer? Hoeveel mensen hebben schoon drinkwater? Het zijn indicatoren die voor de hele wereld worden onderzocht. De aanvraag om als gemeente Rijswijk in het UN-programma te worden opgenomen is intussen ingediend. De (ook in Barcelona aanwezige) vertegenwoordiger van het CBS heeft aangegeven de gemeente bij te willen staan bij het vergaren van de benodigde informatie.

Na de opening werd de ochtend ingevuld met het business-event. Op de Campus van de Universiteit van Sant Cugat, presenteerden Nederlandse bedrijven hun innovatieve producten en concepten aan de geselecteerde aanwezigen.

De burgemeester woonde een presentatie bij van het bedrijf dat zich bezig houdt met tools voor de signalering van Ondermijning. De strategisch manager bezocht de workshops van bedrijven die zich vooral richten op de beleidsmatige aspecten die voorafgaan aan implementatie van Smart-technologie; 'Smart-Beleid'. De Floriade 2019 die in Almere wordt gehouden is daarbij als voorbeeld gebruikt.

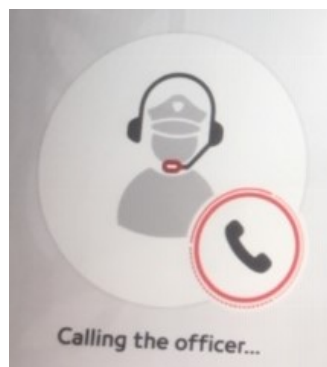
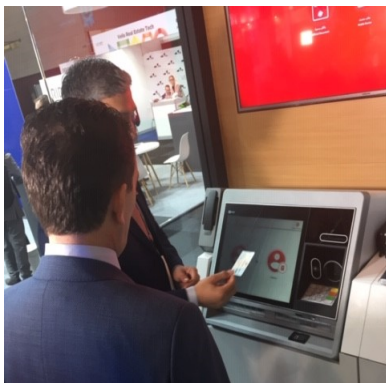
Na de lunch vond in een van de omliggende etablissementen een ronde tafel bijeenkomst plaats voor de Nederlandse bestuurders. Bijgestaan door de heer Kremer, Honorair consul in Barcelona, gaf een medewerker van de Spaanse overheid een presentatie gevolgd door de loco-burgemeester van Sant Cugat die hun activiteiten op Smart City gebied toelichtten. De bestuurlijke middag werd afgesloten met ronde tafel gesprekken waarin de VNG inventariseerde welke aspecten van remmende dan wel versnellende invloed zijn op de Smart City & Smart Society ontwikkelingen. Terug op de Campus werd de dag afgesloten met een receptie op uitnodiging van de heer van Bonzel, ambassadeur van Nederland te Spanje.

Daarmee was de dag nog niet ten einde want door de VNG was in de avond een diner pensant georganiseerd op een locatie in de stad. Elke bestuurder was vooraf in de gelegenheid gesteld om daarbij een vertegenwoordiger van het bedrijfsleven mee te nemen. Burgemeester Bezuijen had daartoe de heer Goddijn van de HR groep voorgedragen. De heer Goddijn was dan ook aanwezig.

In het kader van het Nationaal Programma Smart City Living Lab, in Vrijenban heeft de HR-groep 137 aluminium verkeersborden omgeruild voor 137 bamboe-verkeersborden waarin en waarop sensoren zijn verwerkt. Deze proef loopt nog.

De dinsdag werd ingevuld met bezoeken aan en ontvangen delegaties uit andere landen en een rondgang over de expo.

Zo bezocht de burgemeester bijvoorbeeld de stand van het Smart Police Station van Dubai. Daar werd door de politie van Dubai uitgelegd op welke manier de politie door de inzet van met slimme technieken kon werken aan besparing. Met minder agenten meer kunnen doen! Vervolgens vond een kort interview met hem plaats.

Vanuit de organisatie in Barcelona werd een deel van het congres ingevuld met een 'Sharing Cities Summit'. In totaal tweeënveertig steden namen deel met de intentie om samen te werken aan de kansen en bedreigingen van de platformeconomie en na te denken over het benodigde ondersteuningsbeleid. Samen met de collega's uit Den Haag, Eindhoven en Amsterdam heeft burgemeester Bezuijzen dit deel van het congres bezocht.

In de middag was het tijd geworden om als delegatieleider van een deel van de NL-delegatie op bezoek te gaan bij Zuid Korea. Dit land blijkt op nationaal en lokaal niveau de transformatie naar Smart City te hebben ingezet. Vanuit verschillende maatschappelijke perspectieven werden voorbeelden getoond van smart-aanpakken. Zo zijn bijvoorbeeld in 60.000 huishoudens sensoren geplaatst die gas en elektriciteitsverbruik signaleren. Wanneer een sensor langer dan een bepaalde periode (tussen de 1 en 2 weken) geen verbruik signaleert, dan wordt gecheckt of de bewoner nog wel in leven is. Maar ook op het gebied van veiligheid heeft de Koreaanse overheid ingezet op toepassing van innovatieve technologie. Van privacy-discussies lijkt in Korea geen sprake.

Vervolgens nam Burgemeester Bezuijzen de Zuid Koreaanse mee naar het Holland Paviljoen. Daar werd hen op alle in Nederland lopende thema's getoond welke projecten er lopen.

De dinsdagavond werd besloten door een diner. Dit keer kwam de uitnodiging van de burgemeester van Barcelona, mevrouw Ada Colau Ballano. Het diner vond plaats in het Palauet Albéniz.

Woensdag 15 november werd, vanuit Rijswijk, verder ambtelijk ingevuld.

In het Holland Paviljoen werd verteld over de activiteiten in het Living Lab van Rijswijk:

Werden interviews gegeven:

En werden vele gesprekken gevoerd met bedrijven, instellingen en andere gemeenten.

Rijswijk is nadrukkelijk op de kaart is gezet als stad die ruimte heeft voor groei en zich steeds meer focust op toegepaste innovatie. Er zijn veel contacten gelegd die kansen bieden om in Rijswijk concreet aan de slag te gaan.

Smart City issues hebben veel en grotendeels te maken met innovatie. Als de gemeente hier breder en diepgaander aan wil werken, op welke manier dan ook (zij het door een gemeentebrede strategie, dan wel door losse projecten op verschillende beleidsgebieden) dan heeft de deelname aan het de sharing cities summit ook geleerd dat het van lokale overheden vraagt om vanuit bepaalde basisprincipes te werken. Tussen Rijswijk, de VNG, Den Bosch, Amsterdam, Eindhoven en Den Haag wordt nu samengewerkt rond deze basisprincipes met als doel de totstandkoming van een handreiking voor de innoverende overheid.